

Investigation into the Role of Religiosity and its Dimensions in Predicting of Marital Commitment of Personnel of State Welfare Organization of North Khorasan

Behnaz Mohammadi¹, Keyanoosh Zahrakar², Reza Davarniya^{*3}, Mohammad Shakarami⁴

1- MA Student in Counseling and Guidance, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Bojnourd, Bojnourd, Iran

2- Assistant Professor, Counseling PhD, Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

3- PhD Student in Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

4- MA Student in Family Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Corresponding Author:

Reza Davarniya, Alborz, Karaj, Kharazmi University, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Karaj, Iran

E-mail:
rezadavarniya@yahoo.com

Received: 24 October 2013

Revised: 4 September 2014

Abstract

Background and Purpose: Commitment is related to better communication, greater happiness and more constructive behavior during difficulties, therefore it is important and thus the study of factors that play role in marital commitment would be important. The aim of this study was investigating religiosity and its dimensions in predicting marital commitment of personnel of state welfare organization of Northern Khorasan.

Materials and Methods: This study is a descriptive–correlation study. The study populations were all married personnel of offices of Northern Khorasan welfare organization in 2013 and the sample consisted of 155 persons (67male and 88 female) that were selected by multi stage cluster sampling. Adams and Jones dimensions of commitment inventory along with Glock and Stark Religiosity Questionnaire were used in data gathering. Data analysis was performed by SPSS18 software and using Pearson Correlation and linear regression methods.

Results: showed that the religiosity and its dimension positively and significantly correlated with marital commitment ($r = 0.548$, $p < 0.01$) and they are important predictor for marital commitment So that about 30% of variance of marital commitment can be explained by religiosity. Also results showed that the correlate between marital commitment with age ($r = 0.29$), number of children ($r = 0.33$) and Length of marriage ($r = 0.299$) was positively and significant($p < 0.01$).

Conclusion: Results of present study show that religion is a promoter of commitment in person and in the institution of marriage and religiosity provides sacred purposes for Marriage, thus promotion and extension of religious beliefs can enhance fidelity and commitment in the relation of the spouses.

Keywords: Marital Commitment, Religiosity, Faithfulness aspect, Emotional aspect

بررسی نقش دینداری و ابعاد آن در پیش بینی تعهد زناشویی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی

بهناز محمدی^۱، کیانوش زهراکار^۲، رضا داورنیا*^۳، محمد شاکرمی^۴

چکیده

سابقه و هدف: تعهد به این دلیل اهمیت دارد که با ارتباط بهتر، شادتر بودن و رفتار سازنده تر در طی مشکلات در ارتباط است. در نتیجه بررسی عواملی که در تعهد زناشویی نقش دارند نیز، اهمیت پیدا می کند. هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش دینداری و ابعاد آن در پیش بینی تعهد زناشویی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی بود.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر از نوع توصیفی- همبستگی است. جامعه آماری پژوهش تمامی کارکنان متأهل ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۲ و نمونه آن ۱۵۵ نفر (۶۷ مرد و ۸۸ زن) بوده اند که به روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله‌ای انتخاب گردیدند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های تعهد زناشویی آدامز و جونز و دینداری گلاک و استارک استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS18 و به روش های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون خطی صورت گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد که دینداری و ابعاد آن رابطه مثبت و معناداری با تعهد زناشویی دارند ($r = 0/548$; $P < 0/01$) و پیش بین مهمی برای تعهد زناشویی می باشند، بدین صورت که حدود ۳۰ درصد از تغییرات تعهد زناشویی توسط دینداری قابل تبیین می باشد. همچنین نتایج نشان داد همبستگی تعهد زناشویی با سن ($r = 0/29$)، تعداد فرزندان ($r = 0/33$) و مدت ازدواج ($r = 0/299$) مثبت و معنادار می باشد ($P < 0/01$).

استنتاج: نتایج تحقیق حاضر نشان می دهد که دین مروج تعهد در فرد و نهاد ازدواج است و دینداری هدفی مقدس برای انجام ازدواج فراهم می کند، بنابراین می توان با ترویج و اشاعه باورهای دینی، پایبندی و تعهد به رابطه را در زوجین افزایش داد.

واژه های کلیدی: تعهد زناشویی، دینداری، بعد اعتقادی، بعد عاطفی

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه بجنورد، بجنورد، ایران
- ۲- استادیار، دکترای تخصصی مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
- ۳- دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
- ۴- دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

مؤلف مسئول: رضا داورنیا

البرز، کرج، دانشگاه خوارزمی،

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

Email:

rezadavarniya@yahoo.com

دریافت: ۲ آبان ۱۳۹۲

اصلاحات: ۱۳ شهریور ۱۳۹۳

پذیرش: ۳۰ شهریور ۱۳۹۳

مقدمه

برای روابط زناشویی خود ارزش قائلند و چقدر برای حفظ و تداوم ازدواجشان انگیزه دارند(۲).

تعهد به رابطه را می توان به عنوان واسطه‌ای برای بخشش(۳)، تفاهم در تعیین محل زندگی(۴) و آمادگی

تعهد به عنوان یک تصمیم برای ادامه زندگی زناشویی محسوب می شود و عبارت است از ارتباط و وابستگی روانی به شریک زندگی(۱). آما تو معتقد است که تعهد زناشویی به این معنی است که زوجین تا چه حد

برای فدا کردن خود برای شریک زندگی (۵) دانست. بنابراین، تعهد را عاملی اصلی برای حفظ رابطه زناشویی می‌دانند (۶).

جانسون تعهد را به سه بخش مجزا تقسیم می‌نماید: تعهد شخصی، تعهد اخلاقی و تعهد ساختاری. این سه قسمت تعهد مربوط به رضایت از رابطه میباشند. تعهد شخصی به معنی علاقه و تمایل فرد برای تداوم رابطه زناشویی است که مبتنی بر جاذبه و رضایت زناشویی است. تعهد اخلاقی اشاره به تعهدی دارد که افراد احساس می‌کنند که باید در رابطه باقی بمانند. تعهد ساختاری شامل در دسترس بودن روابط جایگزین اجتماعی است (۷). برخی از نویسندگان بر این باورند که ارزش‌های دینی پیش بینی برای تعهد در ازدواج می‌باشد (۸). به نظر می‌رسد دینداری به عنوان یک عامل مهم و کلیدی در افزایش تعهد است. دین ترکیبی از باورها و شیوه‌های ترویج شده توسط نهادهای مذهبی است که رفتار، نگرش، ارزش‌ها و باورهای فرد را شکل می‌دهد (۹). روف دینداری را به صورت باورهای فردی و رفتار فرد در ارتباط با ارزش‌های فوق طبیعی و ارزش‌های راسخ تعریف می‌کند (۱۰). دینداری فردی اشاره دارد به باورهای مذهبی، احساسات و رفتارهایی که دیگران آن‌ها را نمی‌بینند. عوامل حاکی از دینداری فردی شامل افکار، احساسات، تعهد نسبت به خدا، عبادت و مطالعات معنوی می‌شود. دینداری همگانی به شرکت در آیین‌های مذهبی، عبادت گروهی و حضور در مکان‌های عبادت اشاره دارد (۱۱).

دین می‌تواند بخشی بنیادی از روابط زناشویی بسیاری از زوج‌ها باشد و ممکن است ثبات زناشویی در طول دوره زندگی را تحت تاثیر قرار دهد (۹). برخی تحقیقات نشان داده اند که ارزش‌های دینی پیش بینی برای موفقیت ازدواج و ثبات رابطه می‌باشند (۱۱، ۸). تحقیقات انجام شده در طول ۲۵ سال گذشته به وضوح نشان می‌دهد دین و معنویت از عوامل برجسته در تحقق ازدواج سالم می‌باشند (۱۲، ۱۳). اعتقادات معنوی به عنوان پیش بینی کننده رضایت از زندگی زناشویی و صمیمیت

زوجین محسوب می‌شود (۱۴). روحانی و معنوی پور در پژوهشی با عنوان رابطه عمل به باورهای دینی با شادکامی و رضایت زناشویی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه، نشان دادند که بین دینداری با شادکامی و رضایت زناشویی همبستگی مثبت معناداری وجود دارد و دینداری پیش بینی کننده مناسبی برای رضایت زناشویی و شادکامی محسوب می‌شود (۱۵). مصلحی و احمدی در پژوهش خود نقش زندگی مذهبی در رضامندی زناشویی زوجین را بررسی نمودند. تحلیل داده‌ها نشان داد که زوجین هر دو پایبند به مذهب، نسبت به زوجینی که فقط یکی از آن‌ها پایبند به مذهب بود، از رضامندی زناشویی بیش‌تری برخوردار بودند و آن‌ها نیز نسبت به زوجین هر دو ناپایبند به مذهب، بیش‌تر از زندگی زناشویی خود رضایت داشتند (۱۶). عبدالله پور و همکاران در مطالعه‌ای به بررسی رابطه بین دینداری با رضایت از زندگی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز پرداختند. تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که ابعاد نگرش مذهبی به صورت معناداری توان پیش‌بینی تغییرات رضایت زندگی را دارند (۱۷).

در پژوهشی که لامبرت و دولاهیت به منظور بررسی تعهد زناشویی زوجین مذهبی انجام دادند، زوج‌ها گزارش کردند که باورها و اعمال مذهبی به آن‌ها کمک کرده تا خدا را به عنوان ناظر بر ازدواج خویش قرار دهند، به ازدواج به عنوان یک نهاد مذهبی که دوام دارد، باور داشته و در تعهد نسبت به ازدواج معنا پیدا کنند (۱۸). کورتیس و الیسون گزارش دادند که خطر انحلال پیوند زناشویی زمانی که اختلافات مذهبی وجود دارد نسبت به زمانی که زن به طور منظم در کلیسا و مراسم مذهبی شرکت می‌کند و شوهر هرگز، نزدیک به ۳ برابر بیشتر بود (۱۹). در این راستا تحقیقات براون و همکاران نشان می‌دهد که زمانی که زوجین از لحاظ باورهای مذهبی با هم یکسان باشند، ثبات زناشویی بیش‌تری وجود دارد (۲۰). بارزترین حمایت از رابطه مستقیم بین دینداری و تعهد را می‌توان در مطالعات مربوط به نیرومندی خانواده جستجو کرد. اگرچه تعداد عوامل معنی داری که

روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای صورت گرفته است، بدین ترتیب که ابتدا از بین تمام ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی (هفت اداره)، سه اداره به روش تصادفی انتخاب گردید و در هر اداره تعداد ۵۰ پرسشنامه به صورت تصادفی بین کارکنان متأهل توزیع شد (در اداره بهزیستی بجنورد تعداد ۵۵ پرسشنامه توزیع گردید). لازم به توضیح است که پرسشنامه‌ها با توجه به نسبت مردان و زنان جامعه مورد پژوهش بین کارکنان توزیع شده است، یعنی ۶۷ مرد (۴۳ درصد) و ۸۸ زن (۵۷ درصد). تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از نرم افزار SPSS18 و به روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی صورت گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده گردیده است: پرسشنامه تعهد زناشویی: این پرسشنامه میزان پایبندی افراد به همسر و ازدواجشان و ابعاد آن را اندازه گیری می‌کند. این آزمون توسط آدامز و جونز (۱۹۹۷) تهیه شده و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه گیری می‌کند. این ابعاد عبارتند از تعهد شخصی: تعهد نسبت به همسر که مبتنی بر جذابیت همسر است. تعهد اخلاقی: تعهد نسبت به ازدواج که مبتنی بر تقدس و حرمت رابطه زناشویی است. تعهد ساختاری: تعهد نسبت به همسر و ازدواج که مبتنی بر احساس اجبار و تداوم ازدواج یا ترس از پیامدهای طلاق است (۲۳). هر سؤال آزمون دارای یک مقیاس پنج درجه‌ای کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم است که به هر گزینه نمره ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد. به گزینه کاملاً موافقم نمره ۵ و به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۱ داده میشود. اکثر سؤالات پرسشنامه به شکل مستقیم نمره گذاری می‌شود و تنها سؤالات ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۳، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۵، ۳۶ و ۳۸ به طور معکوس نمره‌گذاری می‌گردند. دامنه کلی نمرات افراد بین ۱ تا ۱۷۲ نمره است و نمره بالا در این آزمون، بالا بودن تعهد زوجین را نشان میدهد. آدامز و جونز در شش پژوهش گوناگون به منظور به دست آوردن پایایی و روایی پرسشنامه، آن را بر روی ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر مطلقه اجرا

مشخصه خانواده‌های قدرتمند هستند، متغیر است اما در این میان رابطه دینداری و تعهد خانوادگی به صورت نظام‌مندی مشهود است (۲۱). ماهونی نیز در پژوهش خود دریافت که افراد با زمینه‌های مذهبی، تعهد و رضایت زناشویی بالاتری را دارا بوده اند نسبت به افرادی که فاقد زمینه‌های مذهبی هستند (۲۲).

با توجه به اهمیت تعهد در زندگی زناشویی در راستای حفظ سلامت و بهداشت روانی زوجین و در نتیجه جامعه، ضرورت اقداماتی برای بهبود روابط زناشویی و خانوادگی و به ویژه افزایش میزان تعهد زناشویی زوجین مطرح می‌گردد. اما برای تحقق این امر ابتدا باید اطلاعات مناسبی درباره این سازه کسب نمود و عوامل تأثیر گذار بر آن را شناسایی نمود تا بتوان اقدامات مناسبی را برای ایجاد، حفظ و افزایش آن در زوج‌ها انجام داد. با توجه به این که دینداری یکی از عوامل مهم در رضایتمندی زناشویی به شمار می‌رود و رضایتمندی از زندگی زناشویی منجر به دوام ازدواج می‌گردد و باعث متعهد ماندن زوجین به زندگی زناشویی و خانواده می‌شود و از طرفی با عنایت به این که عدم تعهد زناشویی در ازدواج، باعث شکل‌گیری روابط فرا زناشویی و خارج از ازدواج می‌شود و در نهایت باعث طلاق و جدایی خواهد شد و از آن جا که در جستجوهای انجام شده در پژوهش‌های داخل کشور، پژوهشی که به صورت منسجم به بررسی رابطه این متغیر با تعهد زناشویی پرداخته باشد، یافت نشد، لذا پژوهش حاضر به بررسی نقش دینداری و ابعاد آن در پیش بینی تعهد زناشویی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی پرداخته است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش تمامی کارکنان متأهل ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۲ بوده اند. تعداد افراد جامعه ۲۶۵ نفر می‌باشد که شامل ۱۵۱ زن و ۱۱۴ مرد است. بر اساس جدول کرسچی و مورگان تعداد افراد نمونه باید ۱۵۵ نفر انتخاب گردد.

مناسکی ۰/۸۳ می باشد (۲۴). در پژوهش حاضر نیز میزان آلفای کرونباخ برای بعد اعتقادی ۰/۸، بعد عاطفی ۰/۷۷، بعد پیامدی ۰/۵۲، بعد مناسکی ۰/۸۲ و برای کل آزمون ۰/۸۴ ب دست آمد.

یافته ها

بر اساس جدول شماره ۱ میانگین سن آزمودنی‌ها در این پژوهش ۳۶/۱ سال بوده است و با انحراف استاندارد ۸/۲۲ پراکندگی آن بین ۲۳ تا ۵۹ سال می‌باشد. میانگین مدت ازدواج نیز ۱۱/۱ سال است که از همه سنین در بین آن موجود می باشد (دامنه بین ۱ تا ۴۰ سال). تفاوت سنی آزمودنی‌ها نیز با میانگین ۴/۳۹ بین ۰ تا ۱۵ سال پراکنده شده است. میانگین و انحراف استاندارد سایر متغیرها نیز در جدول شماره ۱ آمده است. میزان چولگی نیز که شاخصی از میزان نرمال بودن توزیع است، نشان می‌دهد که توزیع نمرات دینداری و تعهد زناشویی در بین آزمودنی‌ها تقریباً طبیعی است و در نتایج آزمون آماری خللی ایجاد نمی‌نمایند.

جدول شماره ۱: شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش (n = ۱۵۵)

آماره متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	چولگی
تعهد زناشویی	۱۵۰/۲۶	۱۹/۸۸	۱۰۲	۲۰۰	۰/۵۵۷
دینداری	۷۵/۶۵	۱۳/۶۳	۳۰	۱۰۲	-۰/۷۵۷
اعتقادی	۲۲/۹۸	۴/۹۵	۴	۲۸	-۰/۹۴۷
عاطفی	۱۹/۰۹	۴/۲	۴	۲۴	-۰/۹۷
پیامدی	۱۵/۱۶	۴/۰۲	۰	۲۳	-۰/۴۲۲
مناسکی	۱۸/۴۲	۵/۷۲	۱	۲۸	-۰/۵۴۹
سن	۳۶/۱	۸/۲۲	۲۳	۵۹	-
مدت ازدواج	۱۱/۱	۸/۴	۱	۴۰	-
تعداد فرزندان	۱/۶۳	۱/۳۸	۰	۶	-
تفاوت سنی	۴/۳۹	۳/۲	۰	۱۵	-

فرضیه ۱: بین ابعاد دینداری، سن، مدت ازدواج، تفاوت سنی همسران و تعداد فرزندان با تعهد زناشویی رابطه وجود دارد.

آزمون مورد استفاده در تحلیل این فرضیه برای بررسی رابطه تعداد فرزندان با تعهد زناشویی همبستگی اسپیرمن و برای ارتباط سایر متغیرها با تعهد زناشویی همبستگی پیرسون می باشد. نتایج این تحلیل ها در جدول شماره ۲ مشخص شده است.

کردند. در این مطالعات همبستگی هر سؤال با نمره کل آزمون بالا و معنادار بود و به طور کلی ابعاد این پرسشنامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز میزان پایایی هر یک از مقیاس‌های این آزمون را بر روی نمونه مذکور به این شرح به دست آورده اند: تعهد شخصی ۰/۹۱، تعهد اخلاقی ۰/۸۹ و تعهد ساختاری ۰/۸۶ (۲۳). در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های تعهد شخصی ۰/۶۶، تعهد اخلاقی ۰/۷۶، تعهد ساختاری ۰/۷۸ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه دینداری گلاک و استارک: این پرسشنامه توسط گلاک و استارک برای سنجیدن نگرش‌ها و باورهای دینی و دینداری ساخته شده است. برای استاندارد کردن در کشورهای مختلف اروپا، آمریکا، آفریقا و آسیا و بر روی پیروان ادیان مسیحیت، یهودیت و اسلام اجرا گردیده و با دین اسلام هم انطباق یافته است. پرسشنامه حاضر یک سنجه پنج بعدی است که شامل ابعاد پنج گانه اعتقادی، عاطفی، پیامدی، مناسکی و فکری به سنجش دینداری می‌پردازد. پرسشنامه مورد استفاده ۴ بُعد از ابعاد فوق را بکار برده است و بُعد فکری دین به دلیل وسعت تبلیغات در ایران حذف شده است. پرسشنامه حاضر دارای ۲۶ گویه می‌باشد که در چهار بُعد اعتقادی (با ۷ گویه)، عاطفی (با ۶ گویه)، پیامدی (با ۶ گویه) و مناسکی (با ۷ گویه) جهت سنجش میزان دینداری به کار می‌رود. مقیاس اندازه گیری مورد استفاده در این سنجش، لیکرت می‌باشد که هر گویه پنج درجه ارزشی «کاملاً موافق، موافق، بینابین، مخالف و کاملاً مخالف» را در بر می‌گیرد و ارزش های هر گویه بین ۴-۰ متغیر می‌باشد. حاصل جمع عددی ارزش هر یک از گویه ها در کل نمره آزمودنی را نشان می‌دهد که بین ۱۰۴-۰ نوسان دارد. در آخرین اجرای این آزمون بر روی دانشجویان آلفای کلی پرسشنامه ۰/۸۳ بوده است. این آزمون هم چنین به دلیل استاندارد بودن دارای پایایی بالایی است. مقدار آلفا برای متغیرهای بُعد اعتقادی ۰/۸۱، بعد عاطفی ۰/۷۵، بُعد پیامدی ۰/۷۲ و بعد

جدول شماره ۲: ماتریس همبستگی میان متغیرهای پژوهش

متغیرها	تعهد زناشویی	تعهد شخصی	تعهد اخلاقی	تعهد ساختاری
دینداری	۰/۵۴۸ **	۰/۴۴۵ **	۰/۵۴۵ **	۰/۴ **
اعتقادی	۰/۳۸۶ **	۰/۳۴ **	۰/۳۹۸ **	۰/۲۴۳ **
عاطفی	۰/۴۲۳ **	۰/۳۵۶ **	۰/۴۳۷ **	۰/۲۸۲ **
پیامدی	۰/۴۷۸ **	۰/۳۴۸ **	۰/۴۶۹ **	۰/۳۹۸ **
مناسکی	۰/۳۲۵ **	۰/۲۶۱ **	۰/۳۰۲ **	۰/۲۶۴ **
سن	۰/۲۹ **	۰/۱۶ *	۰/۲۱ **	۰/۳۴ **
مدت ازدواج	۰/۲۹۹ **	۰/۱۹ *	۰/۲۶ **	۰/۲۹ **
تعداد فرزندان	۰/۳۳ **	۰/۱۶ *	۰/۳ **	۰/۴ **
تفاوت سنی	۰/۱۱۱	۰/۰۳	۰/۰۹	۰/۱۵۹ *

* p<0/05

** P<0/01

ملاک (تعهد زناشویی) توسط متغیر مستقل (دینداری) است که این مقدار برابر با ۰/۳۰۱ می‌باشد که باتوجه به مقدار F (۶۵/۷۳) معنی‌دار می‌باشد (P < ۰/۰۰۱). B و β نیز به ترتیب نشان دهنده ضرایب غیر استاندارد و استاندارد رگرسیون هستند که مشخص می‌کنند با تغییر یک واحد در هر یک از متغیرها چه مقدار متغیر ملاک (تعهد زناشویی) تغییر خواهد کرد. هم چنین با توجه به مقادیر آزمون T و سطح معناداری آن نیز معلوم می‌شود که اثرگذاری متغیر دینداری و ابعاد آن در معادله رگرسیونی معنی‌دار است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش دینداری و ابعاد آن در پیش بینی تعهد زناشویی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی انجام شد. یافته‌ها نشان داد که دینداری و ابعاد آن همبستگی مثبت و معنی‌دار با تعهد زناشویی دارند (جدول شماره ۲)، هم چنین دینداری ۳۰/۱ درصد از تغییرات تعهد زناشویی را تبیین می‌کند و تمامی ابعاد آن نیز به طور معناداری پیش بینی کننده تعهد زناشویی می‌باشند (جدول شماره ۳). هم چنین یافته‌ها بیانگر این بود که بعد پیامدی دینداری بیشترین سهم و بعد مناسکی کمترین سهم را در پیش بینی تعهد زناشویی داشته‌اند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی براین که متغیر دینداری و ابعاد آن می‌توانند تعهد زناشویی را پیش بینی نمایند، تایید می‌گردد. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات روحانی و معنوی پور (۱۵)، مصلحی و احمدی (۱۶)، لامبرت و دولاهیت (۱۸)، کورتیس و الیسون (۱۹)، براون و همکاران (۲۰)، ماهونی (۲۲)، توماس و کرن وال (۲۵)، گال (۲۶) و ژانگ و سانگ (۲۷) همسو و در تایید آن‌ها می‌باشد.

در تبیین نتایج بدست آمده می‌توان گفت ثابت شده است که تعهد سرمایه زناشویی با ارزشی است که حتی نسبت به عاطفه مثبت و روابط موثر در امر ازدواج مهم تر است. دین، ترویج دهنده تعهد، نه تنها برای یک فرد بلکه برای نهاد ازدواج است. دینداری یک هدف مقدس برای انجام ازدواج فراهم می‌کند. دینداری باعث می‌شود زن و

بر این اساس دینداری و تمامی ابعاد آن با تعهد زناشویی همبستگی مثبت و معنادار دارند که بیانگر این مطلب است که هرچه مقدار این متغیرها بیشتر باشد میزان تعهد زناشویی نیز بالاتر است. بر اساس اطلاعات این جدول هرچه سن، مدت زمان ازدواج و تعداد فرزندان بیشتر باشد احتمال افزایش تعهد زناشویی بین زوجین نیز بیش تر می‌شود اما تفاوت سنی بین زوجین ارتباط معناداری با تعهد زناشویی ندارد.

جدول شماره ۳: نتایج و ضرایب آزمون تحلیل رگرسیون خطی درباره عوامل مؤثر بر تعهد زناشویی

متغیرها	R	R ²	F	Sig	B	Std.E	β	T
دینداری	۰/۵۴۸	۰/۳۰۱	۶۵/۷۳	۰/۰۰۱	۰/۸	۰/۰۹	۰/۵۴۸	۸/۱
اعتقادی	۰/۳۸۶	۰/۱۴۹	۲۶/۷۴	۰/۰۰۱	۱/۵۵	۰/۳	۰/۳۸۶	۵/۱۷
عاطفی	۰/۴۲۳	۰/۱۷۹	۳۳/۳۲	۰/۰۰۱	۱/۹۹	۰/۳۴۶	۰/۴۲۳	۵/۷۷
پیامدی	۰/۴۷۸	۰/۲۲۸	۴۵/۲۷	۰/۰۰۱	۲/۳۶	۰/۳۵۱	۰/۴۷۸	۶/۷۲
مناسکی	۰/۳۲۵	۰/۱۰۶	۱۸/۱۳	۰/۰۰۱	۱/۱۳	۰/۲۶۶	۰/۳۲۵	۸۴/۲۵

فرضیه ۲: دینداری و ابعاد آن تعهد زناشویی را پیش بینی می‌کنند. برای بررسی این فرضیه از رگرسیون خطی استفاده شده است، بدین صورت که برای هر یک از ابعاد دینداری تحلیل رگرسیون انجام گرفت و در نهایت تمامی نتایج به صورت یکپارچه در جدول شماره ۳ نشان داده شده است. در این جدول R نشان دهنده میزان همبستگی بین متغیر پیش بین و متغیر ملاک می‌باشد که برای دینداری ۰/۵۴۸ بدست آمده است و R² مقدار ضریب تعیین یا مقدار پیش بینی کنندگی تغییرات متغیر

شوهر به تعهد در ازدواج به عنوان یک هدف مقدس نگاه کنند (۲۷). ارزش‌های دینی می‌تواند باعث شود زن و شوهر به دین به عنوان یک نقشه راه زناشویی فکر کنند که شامل خطوط راهنمایی برای روابط جنسی، نقشه‌های جنسیتی، و ایثار در ازدواج باشد (۱۲). تعهد زناشویی زمانی که زن و شوهر حس روشنی از آینده با هم بودن دارند، بیش‌تر است. ممکن است که دینداری در زوج، القای حس آینده با هم بودن را بدهد در نتیجه به آن‌ها انگیزه با هم ماندن را هم می‌دهد (۲۸).

اهمیت دین در زندگی خانوادگی بارز است. نقش دین به عنوان یک متغیر کنترل اجتماعی، معمول‌ترین روشی است که دین در آن مورد مطالعه قرار می‌گیرد. این تاکید در مطالعات مربوط به طلاق بارزتر است. دین عموماً مانعی قدرتمند در امر طلاق بوده است. ترک یک رابطه زناشویی در یک جامعه مذهبی به مراتب سخت‌تر است و این هم به دلیل محدودیت‌های واضح در مقابل پایان ازدواج و هم به دلیل حمایت برای در کنار هم ماندن است. در میان زوج‌های غیر مذهبی، به تبع موانع کمتری در اتمام زندگی زناشویی وجود دارد (دین یک مانع بزرگ در این زمینه است) و این گونه افراد برای ماندن، احساس محدودیت کمتری می‌کنند. اسپنوم (۲۹) در بررسی خود به این نتیجه می‌رسد که جهت‌گیری مذهبی تأثیری عمیق بر بالا رفتن تعهد مذهبی، بخشیدن حس هدفمندی به خانواده و ارزش‌های مبتنی بر نیازها و رفاه دیگران دارد. هم‌چنین در مطالعه گال (۲۶) نشان داده شده است که اعتقاد به خدا می‌تواند به عنوان یک منبع پناهندگی که امنیت و راحتی و هم‌چنین کمک و راهنمایی را فراهم می‌کند، به افراد کمک کند. زوج‌ها بیان می‌دارند که وقتی خدا را در زندگی خود مد نظر قرار می‌دهند تعهد زناشویی قوی‌تری دارند. افراد دیندار تمایلی به رابطه خارج از رابطه زناشویی ندارند و دینداری آن‌ها باعث متعهد ماندن آن‌ها به رابطه با همسرشان می‌شود (۳۰). در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت دینداری یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تعهد زوجین به رابطه و ثبات کانون خانواده است و رضایت زناشویی را به

دنبال دارد. دینداری افراد باعث می‌شود تا آن‌ها به ازدواج و تشکیل خانواده به عنوان یک امر الهی و مقدس بنگرند و به تداوم ازدواج و حفظ کانون خانواده متعهد تر باشند. در صورتی که آموزش‌های دینی بتواند به نحو مؤثری در باورهای افراد جای گرفته و در آن نهادینه شود و سپس با واسطه‌هایی از قبیل انجام فرایض دینی و شرکت در مناسک دینی و اجتماعی تقویت گردد می‌تواند موجب تحکیم پیوندهای زناشویی و ارتقای تعهد زناشویی گردد. پژوهش حاضر نیز به مانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی داشته است. مهم‌ترین محدودیت این پژوهش عبارت بود از این که به دلیل حاکمیت دینی در کشور ما، دینداری از جمله عواملی است که می‌تواند فشار اجتماعی خاصی را به دنبال داشته باشد. علی‌رغم این که پرسشنامه‌های این پژوهش فاقد اطلاعاتی بودند که هویت پاسخ دهنده را افشا نماید ولی باز هم این احتمال وجود دارد که افراد از ابراز دقیق مکثونات درونی خود طفره رفته یا آن‌ها که احیاناً تلاش کرده باشند که خود را مذهبی‌تر از آن چه که هستند، نشان دهند. از آن جا که پژوهش حاضر بر روی کارکنان سازمان بهزیستی خراسان شمالی صورت گرفته است باید در تعمیم نتایج به دیگر سازمان‌ها و مناطق احتیاط کرد. خود گزارشی بودن ابزارهای مورد استفاده نیز یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش است که توجه به آن را ضروری می‌نماید. با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌گردد درمان‌گران و مشاوران خانواده و ازدواج، با آموزش، ترویج و اشاعه باورهای دینی به زوجین، پایبندی و تعهد به رابطه زناشویی در زوجین را افزایش دهند.

سیاسگزاری

شایسته است تا از همراهی‌ها و حمایت‌های جناب آقای دکتر رضا الله وردی، مدیر کل محترم سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی و تمامی کارکنان زحمت‌کش ادارات بهزیستی استان که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، تشکر و قدردانی نماییم.

References

1. Adams JM, Jones WH. The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *J Pers Soc Psychol.* 1997; 72(5): 1177-1196.
2. Amato PR. Explaining the intergenerational transmission of divorce. *J Marriage Fam.* 1996; 58(3): 628-640. PMID.
3. Finkel EJ, Rusbult, CE, Kumashiro M, Hannon PA. Dealing with betrayal in close relationships: Does commitment promote forgiveness?. *J Pers Soc Psychol.* 2002; 82(6): 956-974 PMID.
4. Rusbult CE, Verette J. An interdependence analysis of accommodation processes in close relationships. *Representative Research in Social Psychology.* 1991; 19: 3-33.
5. Rusbult CE, Buunk BP. Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis. *J Soc Pers Relat.* 1993; 10(2):175-204.
6. Arriaga X, Agnew C. Being committed: Affective, cognitive, and conative components of relationship commitment. *Pers Soc Psychol Bull.* 2001; 27(9) : 1190-1203.
7. Johnson MP, Caughlin JP, Huston TL. The tripartite nature of marital commitment: Personal, moral, and structural reasons to stay married. *J Marriage Fam.* 1999; 61(1):160-177.
8. Goodman MA, Dolahite DC. How religious couples perceive the influence of God in their marriage. *Rev Relig Res* 2006; 48(2): 141-155.
9. Schramm DG, Marshall JP, Harris VW, Lee TR. Religiosity, homogamy, and marital adjustment: An examination of newlyweds in first marriages and remarriages. *J Fam Issues.* 2012; 33(2): 246-268.
10. Higginbotham BJ, Ketring SA, Hibbert J, Wright DW, Guarino A. Relationship religiosity, adult attachment styles, and courtship violence experienced by females. *J Fam Violence.* 2007; 22: 55-62.
11. Dolahite DC, Lambert NM. Forsaking all others: How religious involvement promotes marital fidelity in Christian, Jewish, and Muslim couples. *Rev Relig Res.* 2007; 48(3):290-307.
12. Mahoney A, Pargament KI, Tarakeshwar N, Swank AB. Religion in the home in the 1980s and 90s: A meta-analytic review and conceptual analyses of links between religion, marriage and parenting. *J Fam Psychol.* 2001; 15(4): 559-596 PMID.
13. Sherkat DE, Ellison CG. Recent developments and current controversies in the sociology of religion. *Annu Rev Sociol.* 1999; 25: 363-394.
14. Richards PS, Bergin AE. A spiritual strategy for counseling and psychotherapy. Washington, DC: American Psychological Association;1997: 241.
15. Rohani A, MaanaviPoor D. The relationship between the practice of religious beliefs with happiness and marital satisfaction in the Azad University of Mobarakeh branch. *Knowledge and Research in Applied Psychology.* 2009; 35:189-206 (Persian).
16. Moslehi J, Ahmadi MR. The role of living religion in couples marital satisfaction. *Ravanshenasi_va_Din* 2013; 6(2):75-90 (Persian).
17. Abdollah Pour N, Seyyed Mahdavi Aghdam MR, Gholizadeh H, Ali Ashrafi Zaki Z. The relationship between religiosity and life satisfaction; A case study of students at islamic azad university of Tabriz. *Journal of Islamic Education.* 2011; 6(12): 141-153 (Persian).
18. Lambert NM, Dollahite DC. The threefold cord: Marital commitment in religious couples. *J Fam Issues.* 2008; 29(5): 592-614
19. Curtis KT, Ellison CG. Religious heterogamy and marital conflict. Findings from the national survey of families and households. *J Fam Issues.* 2002; 23(4): 551-576.
20. Brown E, Orbuch TL, Bauermeister JA. Religiosity and marital stability among Black American and White American couples. *Family Relations.* 2008 ; 57(2): 186-197.
21. Fiala WE, Bjorck JP, Gorsuch R. The religious support scale: Construction, validation, and cross-validation. *Am J Community Psychol.* 2002; 30(6): 761-786 PMID.
22. Mahoney A. Religion and conflict in marital and parent-child relationships. *J Soc Issues.* 2005; 61(4): 689-706.
23. Abbasi Molid H. The effectiveness of group training reality therapy on marital commitment in couples of Khomeinshahr city. [Dissertation]. Faculty of Psychology and Educational Sciences .Isfahan University 2009 (Persian).

24. Serajzadeh SH, Pouyafar MR. Religion and social order: The examination of the association of religiosity with anomie feelings and deviance among a student sample. *Social issues Iran, Journal of the Faculty of Literature and Humanities*. 2009; 16(63):71-105 (Persian).
25. Thomas DL, Cornwall, M. Religion and family in the 1980s: Discovery and development. *J Marriage Fam*. 1990; 52: 983-992.
26. Gall TL. Spirituality and coping with life stress among adult survivors of childhood sexual abuse. *Child Abuse Negl*. 2006; 30(7): 829-844 PMID.
27. Zhang H, Tsang SKM. Relative income and marital happiness among Urban Chinese women: The moderating role of personal commitment. *J Happiness Stud*. 2013; 14:1575-1584.
28. Waite LJ, Joyner K. Emotional satisfaction and physical pleasure in sexual unions: Time horizon, sexual behavior, and sexual exclusivity. *J Marriage Fam*. 2001; 63(1): 247-264.
29. Larson LE, Goltz JW. Religious participation and marital commitment. *Rev Relig Res*. 1989; 30(4): 387-400.
30. Mattingly BA, Wilson K, Clark EM, Bequette AW, Weidler DJ. Foggy Faithfulness: Relationship quality, religiosity, and the perceptions of dating infidelity scale in an adult sample. *J Fam Issues*. 2010; 31(11):1465– 1480.